

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. III. Absurdis & inconvenientibus, decreta indifferentia exploduntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

rate. Ex quo fit, ut quàm est impossibile Deum non A
falli in suis decretis absolutis, tam sit infallibile
sequi consensum ex tali auxilio antecedenti se ha-
bente ad illum. Atqui est impossibile non moraliter
tantum, sed etiam metaphysicè & simpliciter, Deum
falli. Ergo est quoque metaphysicè & simpliciter im-
possibile, non sequi consensum ex tali auxilio. Ergo il-
lud auxilium inducit necessitatem antecedentem, non
moralem tantum, sed metaphysicam & absolutam,
adeoque repugnat libertati, quia tollit indifferentiam
voluntatis, & potentiam ad oppositum.

Gratiam quoque sufficientem de medio tollit, assi-
gnans pro gratia verè sufficiente, gratiam planè insuf-
ficientem. Quod de morali insufficientia manifestissi-
mum est, & amplius confirmatur, quia cum tali gra-
tia sola, est moraliter impossibile bene operari. Dici-
tur enim esse moraliter impossibile id quod aded diffi-
cile est, ut nemo illud faciat. Quare sicut prior senten-
tia negat dari auxilium physicè sufficiens: ita hæc ne-
gat evidenter dari sufficiens moraliter. Quorum ut-
rumque alienum esse mihi videtur à sincera Dei vo-
luntate salvandi omnes homines, & eos præcipuè quos
per gratiam sanctificantem jam in filios & regni sui
heredes adoptavit, minimeque consentire cum supra
dicta Scriptura protestationibus. Quid ultra debui fa-
cere vineæ meæ & non feci? An quia expectavi ut fa-
ceret unam, & fecit labruscas? Isaiæ 5. Quoties volui
congregare filios tuos, quemadmodum gallina congre-
gat pullos suos sub alas, & noluisti? Matth. 23. Nun-
quid enim responderi jure posset agricolæ vel domino
vineæ qui sic loqueretur: Frustra expectasti ut faceret
vvas, adhibuit tantum eâ culturâ, cum qua neque
unquam ulla alia vinea ab orbe condito fructum ruli-
t, neque physicè aut moraliter possibile erat ut ferret,
& debebas aliquid ultra facere, ut prudenter & ra-
tionabiliter fructum ab illa sperares? An verò etiam
convenit tanto desiderio congregandi filios Jerusalem,
& affectui tam sollicito, qualis est affectus gallinæ erga
pillos suos, vocare tantum & juvare iis auxiliis, quibus
physicè & moraliter impossibile erat eos congregari,
nec quisquam hominum ita parventus & vocatus,
congregare volenti se adjungeret?

Ex quo Patris Martini discursu liquet, vel D
duo illa argumenta ex libertatis læsione, & gra-
tiæ sufficientis exclusione, desumpta, quibus
Adversarii decreta efficacia & prædeterminantia
impetunt, & quæ apud ipsos palmaria sunt, ni-
hil profus videri, vel si concludant, iis pariter
convelli gratiam congruam, quam Suarez, Vaz-
quez, alique Recentiores admittunt.

ARTICULUS III.

*Absurdis & inconvenientibus, decreta in-
differentia exploduntur.*

INnumera sere sunt absurda & inconvenien-
tia, quæ sequuntur ex decretis illis indifferen-
tibus, & conditionatis, quæ Molina, Suarez,
Lessius, & alii Recentiores fingunt in Deo,
quæ imaginationi quidem speciosa sunt, sed rati-
oni prorsus invisæ: unde sicut Lessius decreta
prædeterminantia Thomistarum ferrea vocat,
ita æquo jure decreta indifferentia illorum Re-
centiorum, ferrea possumus appellare; ut enim
Serm. 11.
de Verbis franguntur veritate, ut patebit ex dicendis para-
graphis sequentibus, ubi graviora quæ ex illis
sequuntur absurda & inconvenientia collige-
mus,

§. I.

*Decretum indifferens subrahitur à Deorum
causa prima, respectu determinationis
liberæ nostræ voluntatis.*

PRObatur multipliciter, in primis enim, cum
determinatum & indifferens inter se oppo-
nantur, sicut frigidum & calidum, album & nig-
rum: quemadmodum repugnat calidum pro-
duci à frigido, album à nigro, & unum contra-
rium ab alio, ita & determinatum ab indifferen-
ti. Unde dicit Commentator 2. physic. textu 42.
à principio indifferenti, ut indifferens est, non
exit actus determinatus, nisi ab aliquo determi-
netur ad unum, dem docet S. Thomas 2. contra
Gentes cap. 2.

Secundò: Nulla causâ supponit vel expecta-
torem suum effectum, sed potius illum causat & præve-
nit, prioritate saltè causalitatis & naturæ: At-
qui decretum indifferens supponit vel expectat
determinationem liberi arbitrii creati, ut deter-
minatè in actus nostros influat, sicut docent Ad-
versarii: Ergo illam non causat.

Tertiò: Si decretum illud talem determinatio-
nem causaret, non esset amplius indifferens, sed
determinans, imò & prædeterminans; quia il-
lam prioritate saltè naturæ antecederet, cum
omnis causâ sit prior saltè naturâ suo effectui:
Sed hoc repugnat: Ergo implicat contradic-
tionem, liberi arbitrii determinationem à decreto
indifferenti causari.

Quartò: Nulla causâ à suo effectu tanquam à
conditione dependet: Sed decretum illud indif-
ferens quod in Deo fingunt Adversarii, & quod
Suarez, Lessius, Molina, & alii volunt esse con-
ditionatum, dependet à determinatione liberi
arbitrii, tanquam à conditione quam expectat,
& per quam purificatur, & transit in absolutum,
ut illi docent: Ergo illam non causat.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, Vo-
luntas conditionata nihil causat, nisi purificatâ
conditione. Sed hæc volitio, volo concurrere ad
hunc actum, si voluntas Petri consenserit, vel se
determinaverit, est condictio nata, & dependens à
consensu & determinatione Petri, ut à conditio-
ne: Ergo nihil potest causare, nisi purificatâ tali
conditione; hoc est supposito consensu, & deter-
minatione voluntatis Petri: Ergo divina volun-
tas istum consensum & determinationem non cau-
sat, sed supponit causatam à voluntate Petri.

Confirmatur amplius: Si determinatio libera
nostræ voluntatis possit intelligi cum fundamē-
to in re, antecedens aequaliter concursum pri-
mæ causæ, non dependet ab illo; Sed juxta prin-
cipia Adversariorum, intelligi potest cum fundamē-
to in re, in aliquo signo rationis, aliqua an-
tecessio determinationis nostræ liberæ ad actu-
lem Dei concursum: Ergo in sententia Adver-
sariorum, libera nostra determinatio, ex proprio
conceptu, non habet essentialem dependentiam
à concursu & cooperatione causæ primæ. Major
constat: dependens enim ut tale, nequit intelligi
antecedenter ad id à quo dependet. Minor autè
probatur: Juxta principia Adversariorum, consen-
sus seu determinatio voluntatis creatæ, determi-
nat divinum concursum, quantum ad speciem
actus. Sed determinans, ut tale, debet præcedere
id quod determinatur, saltè prioritate naturæ,
quia ad illud cōparatur ut forma: Ergo si deter-
minatio voluntatis creatæ, decretum & concursum
Dei ad speciem actus determinat, illū aequaliter
p. 11.

præcedit, & per consequens illius causalitatem sub aliqua ratione subterfugit.

Recentiores quidam, ut ab his sese expediant argumentis, ad responsionem omnino absurdam coguntur confugere, & ut communiter dicunt, à Carybdi in Scyllam inciderent. Dicunt enim, liberam nostram voluntatis determinationem, non causari à Deo proximè & immediatè, sed immediatè tantùm & remotè, quatenus scilicet dedit voluntati creatæ liberum arbitrium, & facultatem se determinandi ad quodcumque voluerit. Et addunt, talem determinationem non esse aliquam entitatem, aut realitatem voluntate distinctam, sed solum quandam formam, vel quandam modum entis, ab illa realitate distinctum; ac proinde nullum esse inconueniens concedere, illam non causari à Deo immediate.

¶ Sed in primis hæc responsio incidit in sententiam Durandi, negantis immediatam Dei influentiam in actiones causarum secundarum, quam tenent illi Authores cum Thomistis reijciunt, & nunquam erroneam vel temerariam proseribunt, unde illi parùm consequenter loquuntur ad sua principia.

¶ Secundo, Libera determinatio nostræ voluntatis ad bonum honestum, & rationi consonum, est aliqua perfectio simpliciter simplex, ut constat, cum sit melius & perfectius eam habere, quam illa carere. Ergo debet immediatè à Deo tanquam à prima causa, & primo boni honesti auctore procedere. Consequentia patet: Quia omnis perfectio simpliciter simplex oritur immediatè à Deo, tanquam à prima causa, & primo principio; juxta illud Jacobi 1. Omne datum optimum, & omne donum perfectum, de sursum est, descendens à Patre lumininum.

¶ Tertio, Talis determinatio est quædam libertas actualis à Deo participata: Sed quod est tale per participationem, debet immediatè dependere & causari ab eo quod est tale per essentiam: Ergo libera determinatio nostræ voluntatis, non potest subterfugere immediatam Dei causalitatem & dependentiam.

¶ Quarto, Divina voluntas (ut supra ostendimus ex D. Thoma 1. P. hierm. lect. 14.) est intelligenda extra ordinem entium existentium, velut causa quædam profundens totum ens, & omnes ejus differentias, & modos: Sed libera determinatio nostræ voluntatis est saltem quidam modus entis, esto non sit entitas, vel realitas ab entitate voluntatis distincta: Ergo debet intelligi ut immediatè fluens & emanans à voluntate Dei libera, & per aliquod decretum determinata. Unde dicit S. Doctor ibidem, quod ex ipsa voluntate divina originantur necessitas & contingentia in vobis. Et in hac parte quæst. 22. art. 4. ad 5. Considerandum est, inquit, quod necessarium & contingens proprie consequuntur ens, in quantum hujusmodi: unde modus contingentie & necessitatis cadit sub provisione Dei, qui est universalis provisor totius entis, non autem sub provisione aliquorum particularium provisorum.

¶ Quinto, Cum providentia Dei sit causa reum provolarum, ad ea solum se extendit ad quæ ferunt ejus causalitas: Ergo si Dei causalitas non se extendat ad liberam nostram voluntatis determinationem, illa eximetur ab ordine divine providentiæ & prædestinationis, & consequenter erit casualis & fortuita respectu Dei, & præter intentionem illius: Sed hoc absurdum & erroneum est, ut docet D. Thomas, contra

Tom. 1.

A Gent. cap. 89. ubi impugnat quosdam antiquos Philosophos: Qui, inquit, non intelligentes qualiter motum voluntatis Deus in nobis causare possit absque præjudicio libertatis, dixerunt quod Deus causat in nobis velle, in quantum dat nobis virtutem volendi, non autem sic quod faciat nos velle: unde dicebant quod providentia non est de his quæ subsunt libero arbitrio, scilicet de electionibus, sed quod illa solum refertur ad exteriores eventus. Quem errorem ibidem & capite sequenti multis rationibus impugnat: Ergo &c.

B Sexto, Determinatio nostræ voluntatis ad credendum mysteriis revelatis, est supernaturalis, & primum nostræ fidei, ac justificationis exordium, ut habetur in Tridentino sess. 6. cap. 6. Sed omne quod est supernaturale, & totum ordinem naturæ transcendit, debet immediatè à Deo causari, ut constat. Item primum nostræ fidei & justificationis exordium, debet immediatè oriri à Deo, & à gratia præveniente, non verò à natura, & à libero arbitrio, ut contra Semipelagianos in Concilio Arausicano 1. can. 5. definitum est: Ergo libera nostræ voluntatis determinatio, immediatam Dei causalitatem & efficientiam subterfugere nequit.

C Neque possunt recurrere Adversarii ad gratiam moraliter excitantem, ut salvent immediatam Dei causalitatem & efficientiam, respectu determinationis voluntatis nostræ ad credendum, vel diligendum Deum. Tum quia, ut alibi ostendimus, talis gratia indifferenti modo offertur voluntati, & à voluntate creata determinatur & applicatur ad agendum, ut docent Adversarii. Tum etiam, quia illa non influit realiter & physicè in consensum, & determinationem nostræ voluntatis, sed moraliter tantùm & objectivè, ostendendo scilicet objecti bonitatem & convenientiam. Unde ejus causalitas est solum metaphorica, & magis pertinet ad genus causæ finalis, quam efficientis.

D Denique in eo mirabiles se præbent illi Recentiores, quod quando impugnant Thomistas, & invehuntur in physicam prædeterminationem, tanquam libertati contrariam, eique (ut ajunt) ultimum vulnus infligentem: mira proferunt de libertate hominis, ac de libera voluntatis nostræ determinatione; eamque mirum in modum extollunt, & magnificant: dicunt enim illam esse præcipuum hominis excellentiam ac prærogativam, per illam homines differre à brutis, æquari Angelis, assimilari Deo, dominari in cæteras creaturas, & præesse, ut dicit Scriptura, piscibus maris & volatilibus cæli. Demum cum D. Bernardo asserunt quod arbitrii libertas est plane quid divinum, præfulgens in anima tanquam gemma in auro: quæ omnia sine dubio verissima sunt ac certissima. Verùm quando urgentur à Thomistis, & quando Thomistæ in eos argumentum retorquent, & dicunt quod si determinatio libera nostræ voluntatis est adeò perfecta & excellens, & quidam divinæ libertatis effluxus & participatio, debet à Deo tanquam à primo fonte totius perfectionis & libertatis effluere, atque ab eo immediate causari, & consequenter per concursum primum, seu prioritatem saltem naturæ, determinationem illam liberam nostræ voluntatis antecedentem, cum omnis causa sit prior, saltem naturâ, suo effectu: statim canunt palinodiam, & ut vim hujus argumenti effugiant, ita deprimunt ac deji-ciunt eandem nostræ voluntatis determinatio-

LII nem,

nem, in qua libertas ejus actualis consistit, ut dicant illam non esse aliquam entitatem, aut realitatem in rerum natura existentem, sed solum quemdam modum seu formalitatem entis, ac propè nihil, subindeque nullum esse inconveniens illam eximere & subtrahere ab immediata Dei dependentia & causalitate. Quare merito illis Authoribus illud Propheta Regii Psal. 106. adaptari potest: *Ascendunt usque ad caelos* (liberam nostrae voluntatis determinationem mirum in modum extollendo) & *descendunt usque ad abyssos*, illam deprimendo ac deiciendo usque ad nihilum.

Argumentum ergo resumo, & quæro ab Adversariis, an libera nostrae voluntatis determinatio sit aliquid in rerum naturâ existens, vel nihil? Si est aliquid, debet à Deo immediate causari, cum Deus sit creator omnium visibilium & invisibilium, ut in primo Symboli nostrae fidei articulo profitemur. Quod si à Deo immediate causatur: Ergo Deus præviè in illam influit, & non tantum simultaneè: cum omnis causa sit prior naturâ, & causalitate suo effectui: si autè illa determinatio nihil sit, non potest à Deo tolli, detruui, aut lædi per physicam prædeterminationem; atque ita talis prædeterminatio erit innoxia, & immunis à crimine lætæ libertatis, quod illi imponunt Adversarii, subindeque omnia illorum argumenta sponte liquescunt, & in fumum & auras evanescent.

§. II.

Alia inconvenientia exponuntur.

PRæter inconveniens jam expositum, quod præcipuum est, & veluti capitale, plura alia adducitotent à nostris Thomistis, quæ breviter attigimus Tractatu præcedenti, impugnando scientiam mediam, unde latius hinc expendenda & exponenda sunt.

68 Secundum ergo inconveniens petitur ex eo quod decreta illa indifferentia tollunt, vel saltem valde limitant supremum & absolutum Dei dominium, in voluntatem & cor hominis, quod ut ait Scriptura Proverb. 21. ita in manu ejus est, ut quocumque voluerit, vertat illud. Sic ergo potest in forma proponi argumentum. Si Deus circa nostros actus liberos habeat decreta purè indifferentia, & expectantia consensum & determinationem nostrae voluntatis, sequitur Deum circa nostros actus liberos non habere tam perfectum & absolutum dominium, quam voluntas creata, vel etiam quam ipse Deus habet erga actiones & effectus causarum naturalium: Consequens est absurdum: Ergo & Antecedens. Minor manifesta est. Tum quia, ut ait Augustinus de correptione & gratia cap. 14. *Deus magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas*: Ergo habet non solum æquale, sed etiam majus & perfectius dominium in nostros actus liberos, quam habeat ipsa voluntas creata. Tum etiam quia in quamlibet rem creatam, hoc ipso quod ens creatum est, habet Deus summum jus, & ipsa res creata summam dependentiam à Deo, ut de ipsa, & in ipsa faciat quidquid voluerit: Sed actus nostri liberi, etiam in ratione liberi, & prout egrediuntur à voluntate creata, sunt aliquid creatum: quia ratio necessarii vel liberi in causis creatis, non est aliquid factum, vel ens rationis, aut nihil, sed entitas aut modalitas realis: præsertim cum libertas sit

A perfectio simpliciter simplex, & fundetur in amplitudine & elevatione creaturæ spiritualis supra corpoream, ut disp. 3. art. 1. latè exposuimus: Ergo absurdissimum est, minorem causalitatem, aut dominium ponere in Deo respectu nostrorum actuum liberorum, quam in voluntate creata, vel quam respectu actuum & effectuum causarum naturalium.

Sequela verò Majoris, quantum ad primam partem, probatur. Voluntas creata ratione perfectè domini quod habet in suos actus liberos, potest, illas à incolumi suâ libertate, seipsum liberè determinare, & talem determinationem incipere, nec debet illam supponere, vel expectare ab alia causa creata: Ergo si Deus non possit idem præstare, & facere sine læsione libertatis, ut à voluntate creata incipiat, & exeat talis determinatio, sed eam debeat à libero arbitrio expectare, & veluti emendicare, evidens est quod non habeat tam perfectum & absolutum dominium in nostros actus liberos, quam ipsa voluntas creata, & quod magis habeat homo in manu sua voluntatem suam, quam Deus, quæ est contradictoria propositionis S. Augustini, asserentis quod *Deus magis habet in potestate voluntates hominum, quam ipsi suas*.

Probatur etiam in sequela Majoris, quantum ad secundam partem. Deus ita dominatur causis non liberis, & illas ita dependet à Deo ad suos effectus producendos, quod Deus non expectat determinationem illarum, sed causat illam, & efficaciam antecedentem habet in talium causarum cooperationem, ut non negant Authores oppositi: Ergo si Deus salvâ & illasâ nostri arbitrii libertate, non possit habere decreta ex se efficacia circa nostros actus liberos, nec causare consensum & determinationem liberi arbitrii, sed illam debeat supponere, vel expectare à voluntate creata, minus domini habeat in illam quam in alias causas non liberas.

Non latet Authores oppositos rationis hujus efficaciam, ideoque eam duobus modis infringere & enervare conantur. In primis aliqui absolute negant, quod divina majestas habeat idem vel æquale dominium in voluntates hominum, ac in cætera omnia quæ sub celo sunt: alii, inquit, sicut respectu aliorum, tale habet dominium, ut omnia illa vertat quocumque voluerit: in libertate eorum: ita etiam haberet dominium in voluntate nostram, ut eam verteret, quocumque ipse voluerit, absque ejus libertate: quod naturæ & conditioni illius repugnat, cum sit potentia libera, & sui actus dominativa. Unde duplex in Deo dominium distinguit: unum absolutum & despoticum, quale habet supra res naturales. Alterum politicum & civile, quod tantum volunt Deum in voluntates hominum habere.

E Alii verò respondent, quod licet Deus habeat in nostras voluntates supremum & absolutum dominium, sicut in cætera omnia, non tamen sequitur quod possit per decretum antecedens, & de se efficax, determinare voluntatem ad suos actus liberos eliciendos. Quia cum actus liberi præcedant à potentia indifferenti ad utrumlibet, ut fiant, Deus debet servare jus talis potentie indifferentis, & supponere, vel expectare ejus determinationem & consensum, ac proinde concurrere cum illa per decretum indifferentens & conditionatum, à voluntate humana, quantum ad speciem actus, determinabile.

Verum

Verum utraque hæc responsio facile potest impugnari. Contra primam efficaciter arguitur. Ratio supremi dominii supra actiones causarum naturalium, fundatur in dependentia quam habent à Deo creatore, conservatore, & primo motore: Sed eandem dependentiam habent à Deo actus liberi nostræ voluntatis, quia eorum est creator, & conservator, ac primus motor nostræ voluntatis: Ergo idem habet dominium supra nostros actus liberos, ac in cæteris res quæ sunt sub celo.

Nec est quod infeliciter scrupulo hæreatur in illo termino, sicut, quasi velimus significare, quod sicut res inanimatas Deus ex suo dominio vertit & immutat sicut vult, sine earum libertate; ita voluntatem nostram sine libertate ejus vertat suâ omnipotentia sicut voluerit; quin potius oppositum significamus, quod sicut dominium Dei est super res inanimatas, & modum earum, ut necessarii, & sine libertate operentur: ita super creaturas racionales, & modum earum dominium habet, ut libere, & non cum necessitate moveantur. Sanè comparatio ista, & adverbium, sicut, non est nostrum, sed Scripturæ, Proverb. 21. Sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Dei, quocumque voluerit vertet illud: Ergo sicut habet Deus Dominium in divisiones aquarum, ita in vertendo & mutando cor Regis; nec tamen aliquis sanâ mente dicere potest, quod in prædictis Scripturæ verbis, ly sicut in hoc parificet cor Regis divisionibus aquarum, ut sicut ista sine ulla libertate divino obtemperant dominio, ita & illud; sed in hoc potius parificat, quod sicut aquæ non resistunt divisioni quæ manu horulani fit, ita etiam cor Regis, manente potestate, & libertate suâ antecedenti ad resistendum, de facto non resistit Deo moventi quocumque voluerit.

Contra secundam responsionem militat argumentum desumptum ex autoritate magni Augustini, asserentis quod Deus magis habet in potestate sua voluntates hominum, quam ipsi suas. Ex quibus verbis sic licet argumentari. Deus est dominus actionum liberarum voluntatis creatæ, multo magis quam sit domina ipsa voluntas: Sed ipsa voluntas potest determinare se, nihil expectans, ad quod voluerit, quando voluerit, & ubi voluerit; & de facto determinat, se prope dominium quod habet supra suos actus: Ergo Deus potest determinare voluntatem, non expectando ejus determinationem, ad quod voluerit, quando voluerit, & quomodo voluerit, sine læsione libertatis illius, ratione supremi dominii quod habet in illam. Unde falsum est, quod jura libertatis creatæ exigant, quod Deus determinationem liberi arbitrii à voluntate creatæ supponat vel expectet. Cum enim ipsa non sit primum, sed secundum liberum, à Deo essentia liter in sua determinatione, tuncque libertatis exercitio dependens, non habet primum & absolutum in suos actus liberos dominium, sed tantum secundarium, & temperatum subordinatione & dependentia à primo libero, primoque determinante. Unde licet debeat se determinare, non tamen per se primò, & independenter à primo libero, primoque determinante, sed solum secundario, & sub motione, applicatione, ac determinatione primi liberi, ut colligitur ex D. Thoma 1. contra Gentes cap. 68. in fine, ubi ait: Dominium quod habet voluntas supra suos actus, per quod in ejus potestate est velle, excludit deter-

minationem virtutis ad unum, & violentiam causæ exterioris agentis, non tamen excludit influentiam superioris causæ, à qua est esse & operari; & sic remanet causalitas in causa prima quæ est Deus, respectu motuum voluntatis. Et 1. parte quæst. 19. art. 3. ad 5. Causa quæ est ex se contingens, oportet quod determinetur ab aliquo exteriori ad effectum: voluntas autem divina, quæ ex se necessitatem habet, determinat seipsam ad volitum ad quod habet habitudinem non necessariam. Quibus verbis aperte statuit hoc discrimen inter primum & secundum liberum, & inter Deum & causam liberam & contingentem creatam, quod Deus seipsum primò determinat, independentem à quocumque alio determinante: causa autem contingens creatæ, indiget determinari ab aliquo principio extrinseco, scilicet à Deo, tanquam à primo libero cui essentialiter in suis actibus libere subordinatur. Unde egregie Scotus in 4. distict. 49. quæst. 6 §. Dico ergo, sicut: Contra naturam voluntatis est determinari à causa inferiori, quia hoc ipso non esset superior: non est autem contra naturam ejus determinari à causa superiori, scilicet Deo. Quod intelligi & interpretari non potest de motione & determinatione purè morali & objectiva, cum causæ inferiores & creatæ, moraliter & objectivè movere possint & determinare voluntatem, eamque ostensione alicujus boni sibi convenientis, ad ejus desiderium vel amorem allicere.

Tertium inconveniens sumitur ex perfectione divinæ providentiæ, cui decreta illa indifferentia non parùm derogare videntur. In primis enim modus concurrendi per concursum indifferentem, & sine intentione & volitione alicujus actus & effectus particularis, cum sola intentione generali agendi quod volet creatura, est cæcus, ignarus, imprudens, vagus, potentialis, & confusus, facitque Deum similem piscatoribus, qui mittunt rete in mare, ignorantes quos pisces apprehendent, & in suis retibus concludunt: ut Tractatu præcedenti ostensum est. Ergo ille non parùm derogat divinæ providentiæ, quæ cum sit perfectissima, attingit res in particulari & in individuo, non autem in communi, vagè, & in confuso, & quasi in incertum, ut constabit ex dicendis disputatione 8.

Præterea, Modus ille concurrendi eximit ab ordine divinæ providentiæ & prædestinationis, id quod est perfectissimum, & nobilissimum in creatura intellectuali, scilicet determinationem voluntatis humanæ. Id enim quod Deus expectat, vel supponit, & non causat, non est ex ejus intentione, & providentia, quia illa est causa rerum provisarum, & tantum se extendit, quantum ejus causalitas, ut docet D. Thomas infra quæst. 22. art. 2. Sed in sententia Adversariorum, Deus expectat, vel supponit, & non causat determinationem liberam voluntatis creatæ per decretum indifferens: Ergo talem determinationem Deus non prædestinat, nec prædestinat, neque illam respicit ut ex sua intentione & providentia derivatam, sed præteream factam, ac proinde tanquam casualem & fortuitam. Quod D. Thomas 3. contra Gentes cap. 89. rejicit tanquam errorem quorundam veterum Philosophorum, qui dicebant quod providentia non est de his quæ subiant libero arbitrio, scilicet de electionibus, ut supra retulimus. Et 1. parte quæst. 22. art. 2. ad 4. sic ait: Quia ipse actus liberi arbitrii reducitur in Deum ut in causam, necesse est ut

Disp. 6. art. 6. §. 7

75

74

ea qua ex libero arbitrio sunt, divina providentia subdantur.

Denique, Ordo divinae providentiae debet esse infallibilis & certus, non solum certitudine praescientiae, sed etiam certitudine causalitatis: At in decreto indifferenti & conditionato, non potest fundari ordo infallibilis & certus certitudine causalitatis: Ergo tale decretum derogat perfectioni divinae providentiae. Major constat: Tum quia (ut supra dicebamus) tantum se extendit divina providentia, quantum ejus causalitas: Tum etiam quia praedestinatio, quae est providentia perfectissima, est certa non solum certitudine praescientiae, sed etiam certitudine causalitatis mediorum, ut Tractatu sequenti ostendemus. Minor etiam non est minus evidens. Primum quia decretum illud, cum sit pure indifferentis, nullum habet infallibilem nexum cum consensu potius quam cum dissensu liberi arbitrii, sed indifferentem cum utroque conjungitur: Ergo in illo non potest fundari certitudo infallibilis causalitatis, respectu consensu verbi gratia. Secundum, Cum tale decretum, in sententia Molinae, Suarez, Lessii, & aliorum, non sit absolutum, sed conditionatum, non causat nisi purificata conditione, quae est determinatio voluntatis creatae: Ergo prius Deus cognoscit consensum liberum futurum, quam causalitatem talis decreti.

Diff.
4. art.
1.

77. Dices, Quod licet decretum illud indifferentis & conditionatum, secundum se non possit fundare certitudinem causalitatis omnino infallibilem, bene tamen ut habet adjunctam scientiam mediam, a qua dirigitur.

Sed contra: Cum scientia media se teneat ex parte intellectus speculativi, ex quo nulla potest derivari causalitas vel efficacia in decreta voluntatis divinae, si decretum illud indifferentis & conditionatum, quod Adversarii fingunt in Deo, non possit fundare secundum se aliquam certitudinem causalitatis, non poterit etiam esse fundamentum ordinis certi & immobilis divinae providentiae, prout habet adjunctam scientiam mediam, quae habet solum specularem & explorare eventum, & futuritatem rerum, non autem illam efficere.

78. Quartum inconveniens contra ista decreta indifferentia, deducitur ex complicatione & insuperabili difficultate qua premuntur ac ferè devorantur Adversarii, in declarando quomodo hoc decretum indifferentis determinetur ad concurrendum cum voluntate, pro consensu magis quam pro dissensu, ex illis duobus quae offert ad utramque partem. Nam quando Adversarii dicunt, quod Deus est paratus concurrere cum voluntate ad consensum, si illa se determinaverit ad hanc partem: quid est hoc, si voluntas creatata se determinaverit? est ne aliqua determinatio in actu primo, & antecedenter ad operationem, superaddita ipsi indifferentiae potentiae, qua postea Deus determinet absolute decretum suum ad illam partem in quam inclinat ille actus primus? Aut aliqua determinatio per modum ipsius operationis & actus secundi, quasi incipiente jam operatione partiali voluntatis, Deus succurrat, & addat suum concursum determinate pro illa parte? Neutra potest dici: Ergo decretum illud indifferentis, & expectans determinationem voluntatis creatatae, est omnino chimericum & impossibile. Major constat, Minor autem, quantum ad utramque partem, probatur. In primis enim talis determinatio non est actus primus. Tum quia

A non est habitus superadditus voluntati, cum non semper operetur ex habitu. Tum etiam quia totum quod est in voluntate ante actum, est indifferens & indeterminatum, apud istos Auctores, qui denegant praedeterminationem antecedentem in voluntate. Non potest etiam dici quod sit actus voluntatis, quia de illo redibit difficultas, quomodo producitur cum voluntate, sine determinatio concursu, aut quis determinavit concursum ad illum? Et sic vel admittendus erit processus infinitum in determinatione talis concursus indifferentis, vel concedendum erit, dari aliquem actum voluntatis in rerum natura existentem antecedenter ad concursum & causalitatem Dei, id est, aliam quam entitatem creatam, a Deo independentem, & imparticipatam: quod est horridum in tota Theologia & Philosophia, ac repugnans primo Symboli nostrae fidei articulo, quo nos in Deum, factorem visibilium omnium & invisibilium, credere profitemur.

B Præterea Cum determinatio in actu secundo sit ipse consensus & influxus voluntatis, qui utique identificatur cum concursu Dei simultaneo: Deum expectare quod voluntas se determinet in actu secundo, idem erit ac expectare, an ipsemet concurrat, ac dicere; si ego concurrat determinate ad consensum, concurrat: quid ineptius; aut si videro actum & consensum jam factum, influam in illum, seu illum faciam, quid implicatius, aut absurdius? Certè (ut loquitur Joannes à S. Thoma) punctus iste in assertoribus scientiae mediae, alia profunditas est, & rapidissimis vorticibus plena, quam nullus penè tranfit, quem non ablorebat, vel ad litus efficaciae divinae antecedentis ejiciat.

Denique decretum illud indifferentis evenit in Deo omnem scientiam mediam, qua obiectum ejus sic componit, ut non pertineat ad scientiam liberam, sed merè necessariam, & simplicis intelligentiae. Obiectum enim scientiae mediae, in sententia adversariorum, est istud: si Petrus in talibus occasionibus & circumstantiis tali vocatione excitetur, nec illi desit concursus meus ad consentiendum, consentiet: Sed hæc veritas conditionalis, est necessaria, & pertinet ad scientiam simplicis intelligentiae: Ergo & obiectum scientiae mediae. Major pater, Minor verò probatur. Posito concursu Dei simultaneo (sicut ponitur pro conditione in illa conditionalis) necessario ei connectitur, & identificatur concursus causae secundae, quia concursus causae primae & secundae, identificatur in eadem actione; quidquid enim est à causa secunda, est etiam à prima: Ergo necessarium est, posito concursu Dei, poni concursum causae secundae, nec potest unum separari ab alio, & sic facit sensum omnino necessarium illa conditionalis, imò identicum ac nugatorium. Cum enim dicit, si vocaverò Petrum tali vocatione, & non desit meus concursus, consentiet: *ly non desit meus concursus*, est idem ac dicere, si adit, seu ponatur meus concursus, quia æquipollent non deesse concursum, & adesse seu poni concursum; & sic est sensus, si concurrero simulaneè cum illa, consentiet: Atqui concursus simultaneus ad consensum, indivisibiliter est idem ac ipse consensus: Ergo idem est dicere: si concurrero, consentiet; ac dicere, si consentiat, consentiet; quae est nugatoria repetitio, ac battalogia incoherabilis.

D E

§. III.

Alia inconvenientia recensentur.

Alia absurda & inconvenientia deducuntur ex illo citato & communi Adversariorum principio, quo asserunt voluntatem creatam determinari de decreto & concursu Dei ad speciem actus, & ab eo determinari ad individuum, seu ad eliciendam hanc numero operationem potius quam aliam, ut fuse exponit Suarez in Metaphysica disp. 5. sect. 2. 1. 1.

Ex hoc enim principio, quod sæpe repetunt & inculcant Adversarii, sequitur primò, & voluntatem creatam esse primum eligens, & primum determinans, ac proinde primum liberum: divinam verò solum secundum eligens, & secundum liberum. Probatur sequela: Illa causa prius eligit, & prius determinat, quæ per se primo attingit in actu vel effectu aliquam rationem prioris illa quæ ab altera attingitur: Sed ratio speciei in actibus voluntatis creatæ, est prior individuali, eaque nobilior & perfectior, cum illa eorum essentiam & quidditatem constituat, ista vero sit extra illorum essentiam & quidditatem:

Ergo si voluntas creatæ, in suis actibus liberis rationem specificam per se primo attingat, & concursum Dei ad illam determinet, ab eoque solum determinetur ad rationem individualem & numericam suæ operationis, voluntas creatæ erit primum liberum, primumque determinans, divina verò solum secundum liberum & secundum determinans: imò voluntas divina erit posterior voluntate humana, ejusque veluti ancilla & pedilequa; ejus enim determinationem expectare debet, ut determinat in actus nostros liberos influat: sicut ancilla ut operetur, expectat nuntium vel impetum domini suæ, vel sicut habitus, ut in actum secundum exeant, voluntatis determinationem & fluxum expectant: quò exemplo utuntur ipsi Adversarii.

Secundo & eodem principio sequitur, id quod melius & perfectius est attribui voluntati creatæ, Deo verò id quod est minus bonum & minus perfectum: quid in Pelagianis sæpissime reprehendit & detestatur Augustinus. Sequela patet, cum enim ratio specifica, utpote constituens essentiam & quidditatem rei, sit nobilior individuali, quæ est extra essentiam & quidditatem illius, determinatio ad speciem actus, perfectior est determinatione ad individuum: Ergo si ad voluntatem humanam per se primo referatur determinatio ad speciem actus, & divinæ attribuat solam determinatio ad individuum, manifestum est, id quod est melius & perfectius attribui voluntati creatæ, divinæ verò id quod est minus bonum, & minus perfectum.

Confirmatur: Decretum & auxilium indifferens dat solum possibilitatem volendi & operandi: ipsum autem velle & operari est à libero arbitrio, sub tali decreto & auxilio indifferenti, se ad volendum & operandum determinante: Sed actu velle & actu operari, est quid nobilius & perfectius, quam posse velle & posse operari, ut constat: Ergo Adversarii dant libero arbitrio id quod est melius & perfectius, Deo autem id quod est minus bonum, & minus perfectum, & ut loquitur Augustinus supra relatus: In eo quod dicunt esse amborum, priores se faciunt, posteriores Deum.

Tomi I.

A Tertio ex eodem Adversariorum principio le-

quantur duo alia inconvenientia, quæ illi maxime vitare putant ex positione decretorum indifferen-
tium: nempe destrui libertatem arbitrii, & Deum esse causam peccati. Sequela probatur, quantum ad utramque partem. Et in primis quòd destruat libertas, facile suaderi potest, argumento de summo ex doctrina Adversariorum. Duplex enim solet distingui in nobis libertas: altera specificationis, quæ respicit actum quantum ad speciem & dicit potestatem eligendi actum vel objectum hujus vel alterius speciei: altera exercitii, quæ versatur circa actum in individuo, & quatenus hic & nunc ab homine exercetur. Sicut ergo Adversarii contendunt, quòd si Deus determinaret voluntatem creatam ad speciem actus, ab ea tolleretur libertatem specificationis, quia (inquiunt) ita de ratione causæ liberæ est seipsam determinare, ut repugnet eam à Deo determinari. Ita etiam propter eandem rationem, si voluntas creatæ non se determinet ad actum in individuo, sed à Deo determinetur sequitur per talem determinationem, ab ea tollitur libertatem exercitii, quæ non respicit solum actum in specie, sicut libertas specificationis; sed etiam in singulari & in individuo, & prout hic & nunc exercetur. Vel si per istam determinationem, non tollatur libertas exercitii, per alteram non tollitur libertas specificationis; & sic præcipua Adversariorum argumenta, quibus probare contendunt, ex positione decreti efficaciis & prædeterminantis, sequi destructionem, aut læsionem libertatis creatæ, penitus infringuntur, & enervantur.

B Probatur etiam sequela Majoris, quantum ad secundam partem. Deus erit causa peccati, si determinet voluntatem hominis ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex propria malitia, aut defectibilitate, determinata: Atqui si illam determinet ad eliciendum hunc actum in individuo potius quam alium, illam determinabit ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate determinata: Ergo erit causa peccati. Major constat, Minor probatur. In hoc actu singulari reperitur aliqua deformitas & malitia specialis, quæ non convenit illi secundum suam rationem specificam; malitia enim quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertinet ad rationem specificam actus, sed ad individualem: alioquin illæ circumstantiæ mutarent speciem moralem actuum humanorum, & non intra eandem speciem aggravarent. Item actus odii Dei verbi gratiæ, secundum rationem specificam abstrahit à latitudine graduali, & ab eo quod sit intensus ut quatuor, vel ut lex: species enim, ut docet Aristoteles, se habent sicut numeri, & consistunt in indivisibili. Si verò consideretur in individuo, habet gradus determinatos malitiæ & deformitatis: Ergo si Deus determinet voluntatem creatam ad eliciendum talem actum odii in individuo, illam determinabit ad aliquem specialem gradum malitiæ, & deformitatis, qui non includitur in ratione specifica, & ad quem illa non erat ex propria malitia & defectibilitate determinata.

C Probatur etiam sequela Majoris, quantum ad secundam partem. Deus erit causa peccati, si determinet voluntatem hominis ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex propria malitia, aut defectibilitate, determinata: Atqui si illam determinet ad eliciendum hunc actum in individuo potius quam alium, illam determinabit ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate determinata: Ergo erit causa peccati. Major constat, Minor probatur. In hoc actu singulari reperitur aliqua deformitas & malitia specialis, quæ non convenit illi secundum suam rationem specificam; malitia enim quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertinet ad rationem specificam actus, sed ad individualem: alioquin illæ circumstantiæ mutarent speciem moralem actuum humanorum, & non intra eandem speciem aggravarent. Item actus odii Dei verbi gratiæ, secundum rationem specificam abstrahit à latitudine graduali, & ab eo quod sit intensus ut quatuor, vel ut lex: species enim, ut docet Aristoteles, se habent sicut numeri, & consistunt in indivisibili. Si verò consideretur in individuo, habet gradus determinatos malitiæ & deformitatis: Ergo si Deus determinet voluntatem creatam ad eliciendum talem actum odii in individuo, illam determinabit ad aliquem specialem gradum malitiæ, & deformitatis, qui non includitur in ratione specifica, & ad quem illa non erat ex propria malitia & defectibilitate determinata.

D Probatur etiam sequela Majoris, quantum ad secundam partem. Deus erit causa peccati, si determinet voluntatem hominis ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex propria malitia, aut defectibilitate, determinata: Atqui si illam determinet ad eliciendum hunc actum in individuo potius quam alium, illam determinabit ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate determinata: Ergo erit causa peccati. Major constat, Minor probatur. In hoc actu singulari reperitur aliqua deformitas & malitia specialis, quæ non convenit illi secundum suam rationem specificam; malitia enim quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertinet ad rationem specificam actus, sed ad individualem: alioquin illæ circumstantiæ mutarent speciem moralem actuum humanorum, & non intra eandem speciem aggravarent. Item actus odii Dei verbi gratiæ, secundum rationem specificam abstrahit à latitudine graduali, & ab eo quod sit intensus ut quatuor, vel ut lex: species enim, ut docet Aristoteles, se habent sicut numeri, & consistunt in indivisibili. Si verò consideretur in individuo, habet gradus determinatos malitiæ & deformitatis: Ergo si Deus determinet voluntatem creatam ad eliciendum talem actum odii in individuo, illam determinabit ad aliquem specialem gradum malitiæ, & deformitatis, qui non includitur in ratione specifica, & ad quem illa non erat ex propria malitia & defectibilitate determinata.

E Probatur etiam sequela Majoris, quantum ad secundam partem. Deus erit causa peccati, si determinet voluntatem hominis ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex propria malitia, aut defectibilitate, determinata: Atqui si illam determinet ad eliciendum hunc actum in individuo potius quam alium, illam determinabit ad aliquam specialem malitiam, ad quam non est ex sua malitia & defectibilitate determinata: Ergo erit causa peccati. Major constat, Minor probatur. In hoc actu singulari reperitur aliqua deformitas & malitia specialis, quæ non convenit illi secundum suam rationem specificam; malitia enim quæ sumitur ex circumstantiis aggravantibus intra eandem speciem, non pertinet ad rationem specificam actus, sed ad individualem: alioquin illæ circumstantiæ mutarent speciem moralem actuum humanorum, & non intra eandem speciem aggravarent. Item actus odii Dei verbi gratiæ, secundum rationem specificam abstrahit à latitudine graduali, & ab eo quod sit intensus ut quatuor, vel ut lex: species enim, ut docet Aristoteles, se habent sicut numeri, & consistunt in indivisibili. Si verò consideretur in individuo, habet gradus determinatos malitiæ & deformitatis: Ergo si Deus determinet voluntatem creatam ad eliciendum talem actum odii in individuo, illam determinabit ad aliquem specialem gradum malitiæ, & deformitatis, qui non includitur in ratione specifica, & ad quem illa non erat ex propria malitia & defectibilitate determinata.

Aliud inconueniens breuiter exponitur.

86 **A**liud inconueniens quod ex positione decretorum indifferentium sequitur, sumitur ex manifesta contradictione quam illa decreta involvunt. Implicat enim contradictionem promitti conditionaliter id sine quo talis conditio non potest impleri: Sed voluntas creata in quocunque rerum ordine constituatur, non potest velle, nec se determinare sine actuali Dei concursu: Ergo concursus Dei non potest promitti, ver decerni, sub conditione quod voluntas humana velit aut se determinet. Minor patet, Major probatur. Hæc promissio: si videris hoc objectum, dabo tibi lucem necessariam ad videndum. Aut ista, si operatus fueris, dabo tibi existentiam, est omnino illudis & ridicula, quia lux est aliquid prærequisitum ex parte objecti, ad hoc ut videatur; & similiter existentia est conditio necessaria ad operandum: Ergo promissio conditionalis in qua conditio non potest impleri sine eo quod promittitur, ridicula est, & involvit contradictionem; propositio enim conditionis sub qua fit aliqua promissio, impletionem talis promissionis antecedere debet.

87 Confirmatur & magis illustratur hæc ratio, alio exemplo aptissimo. Si quis puero debili & infirmo, ac impotenti ad levandum aliquod ingens pondus, diceret: ego te adjuvabo ad tollendum hoc pondus, si illud tollas, proculdubio irideret illum: quia, ut supponimus, puer ille est omnino impotens & improporcionatus ad illud tollendum, nisi adjuvetur ab alio. Ita similiter, cum homo sine concursu Dei sit omnino impotens ad volendum, nec possit se determinare sine eius auxilio: quia, ut inquit Apostolus, *Deus est qui operatur in nobis velle*: vel ut loquitur Augustinus in Soliloquijs cap. 24. *Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis*. ridiculum & nugatorium est decretum illud Molinisticum, quod Deus decernit concurrere cum homine ad volendum & operandum, si homo velit & se determinet.

Confirmatur amplius: Cum homo non possit velle bonum, nisi Deo volente, ut ex Augustino vidimus: istud decretum, volo concurrere cum Petro ad amandum, si Petrus velit, sic erit exponendum: Volo ut si velim quod Petrus velit amare, cum eo concurrere ad amandum: quod etiam nugatorium & ridiculum est.

88 Denique contra decreta indifferentia est argumentum ad hominem, propositum à Caramuele in Theologia fundamentali, cap. 1. num. 26. his verbis. *Dua circumferuntur sententia: altera qua docet causam secundam determinari à prima, altera qua primam à secunda; & ad hanc spectare videntur Propugnatores scientia media. Ergo quando causa secunda determinat primam, vel tollit primam libertatem, vel non tollit? At illud prius dici non potest: Ergo debet dici hoc posterius. Tunc sic. Pervos causa secunda potest determinare primam, illas à libertate prima: Ergo prima poterit determinare secundam, illas à libertate secunda. Patres ergo Iesuitæ, cum volunt suam opinionem suadere, sententiam Thomistarum persuadent, & seipos impugnant: ideo enim negant Deum causas liberas determinare, quod determinatio libertatis opponatur.*

ARTICULUS IV.

Convelluntur fundamenta adverse sententia.

VT Adversariorum fundamenta facile convelluntur, tria breuiter hic præstanda sunt. Primò præcipua illorum argumenta, desumpta ex varijs absurdis & inconuenientibus, quæ putantur qui ex nostra sententia, breuiter referenda & exponenda sunt. Secundò demonstrandum est eadem absurda & inconuenientia, olim à Fausto & Massiliensibus, contra sententiam D. Augustini hæc objecta. Tertio ex purissimis ac limpidissimis huius Sancti Doctoris fontibus, eorum solutio haberi erit.

§. I.

Adversariorum fundamenta exponuntur.

Contra decreta de se efficacia, & liberi arbitrii consensum antecedentia, præsertim contra decretum prædestinationis gratiæ, & antecedentis præscientiam meritum, de quo Tractatu sequenti fusè differemus: multipliciter inturgunt Recentiores, & eaque varijs absurdis & incommodis gravare & exagitare conantur.

In primis arguunt Lessius de prædestinatione, se & 6. assert. 3. num. 72. & de gratia efficaci cap. 34. & 5. Molina 1. parte quæst. 23. art. 4. & 5. disp. 1. §. illud addamus. Vaz que 2. 1. parte disp. 89. cap. 10. & dicunt: *Ex illis inflexibilibus, & plusquam adamantis decretis, induci fatum plusquam adamantinum, fatum inevitabile, fatalem necessitatem, & vitam humanis sensibus alligatam esse.* Ita enim loquitur Lessius ubi supra: Ergo talia decreta non sunt admittenda, Consequentia patet, fatum enim pertinet ad Gentilissimum, & ab eo abhorret fides Catholica. Antecedens autem probatur. Talia decreta sunt tantæ virtutis & efficaciz, ut nullam relinquunt voluntate creata potentiam ad oppositum: Sed in hoc consistit formaliter fatum Gentilium: Ergo ex illis oritur fatum.

Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio. **D** Gentiles olim constituebant fatum in quadam coordinatione & concatenatione causarum omnino inflexibili & immutabili, ex qua volebant omnia necesse sitate procedere, ut docet D. Thomas 1. parte quæst. 106. art. 3. & quodlibet. 12. art. 4. Sed quantum ad propositum, idem est æquivalenter, unica causa omnino inflexibilis & immutabilis, qualis est decretum illud prædeterminans, absolutum, & de se efficax, quod in Deo admittimus, ac coordinato plurium causarum inflexibilium, qualem olim fingebant Gentiles; & solum potest esse discretum, quod illa coordinatio erat ex causis corporalibus, voluntas autem divina est summe spiritalis, æquivalens cuicumque firmitati aut inflexibilitati possibili. **E** li: Ergo decretum prædeterminans, fatum indiciat. Secundò principaliter arguunt Lessius de Prædestinatione sect. 6. num. 17. & sequentibus. Molina 1. parte quæst. 23. art. 4. & 5. disput. 1. membro 6. Vaz que 2. 1. parte disp. 89. cap. 10. Valentia in 1. partem disp. 1. quæst. 23. puncto 4. Hoc decretum tollit libertatem arbitrii: Ergo non est admittendum. Consequentia patet, Antecedens probatur, Libertas consistit in potentia seu dominio